

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ HELLENIC DIABETES ASSOCIATION

Ηριδανού 12 • 115 28 Αθήνα • Τηλ : 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • info@ede.gr • www.ede.gr
12, Iridanou str. • 115 28 Athens • Tel.: 210 7210935 • Fax: 210 7210936 • info@ede.gr • www.ede.gr

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο «Σακχαρώδης Διαβήτης.
Από τη θεωρία στην καθημερινή πρακτική»

Σε συνεργασία με τον
Ιατρικό Σύλλογο Καβάλας

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες της ΕΔΕ για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση του Σακχαρώδους Διαβήτη

ΤΙ ΝΕΟΤΕΡΟ

ΔΩΡΕΑΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

σούπολη

13 Φεβρουαρίου 2016
Ξενοδοχείο «Lucy», Καβάλα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Θα χορηγηθούν 6
Μόρια Συνεχιζόμενης
Ιατρικής Εκπαίδευσης
(CME Credits)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Congress World, Event - Travel

Μαϊνάνδρου 23, 115 28 Αθήνα, ☎ 210 7222 518, 📠 210 7210 069

🌐 <http://www.congressworld.gr>, ✉ info@congressworld.gr

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Πρόεδρος:

Ιωάννης Ιωαννίδης

Αντιπρόεδρος:

Λεωνίδας Λαναράς

Γεν. Γραμματέας:

Νικόλαος Παπάνας

Ταμίας:

Αλέξανδρος Καμαράτος

Μέλη:

Ανδριανή Βαζαίου

Κωνσταντίνος Μακρυλάκης

Αναστασία Μαυρογιαννάκη

Ιωάννης Ντούπης

Αλέξιος Σωτηρόπουλος

Αγαπητοί συνάδελφοι και φίλοι,

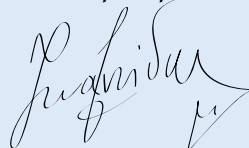
Το ΔΣ της Ελληνικής Διαβητολογικής Εταιρείας διοργανώνει και φέτος σε πόλεις της Ελλάδας επιστημονικές ημερίδες για τη διάγνωση και τη θεραπεία του σακχαρώδους διαβήτη και των επιπλοκών του.

Οι ομιλίες και διαλέξεις πλαισιώνονται με τη συζήτηση περιστατικών δίνοντας την ευκαιρία σε όλους μας να ανταλλάξουμε απόψεις για τρέχοντα και αμφιλεγόμενα θέματα στο ενδιαφέρον αυτό επιστημονικό πεδίο.

Ελπίζουμε η συμμετοχή σας να επιβεβαιώσει το ενδιαφέρον που υπάρχει στην ιατρική κοινότητα για το σακχαρώδη διαβήτη, μια νόσο με μεγάλη συχνότητα και στη χώρα μας.

Με χαρά σας περιμένουμε στις Ημερίδες της ΕΔΕ!

Για την Ελληνική Διαβητολογική Εταιρεία
Ο Πρόεδρος

Ιωάννης Ιωαννίδης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 13 Φεβρουαρίου 2016

09:00 ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ, ΕΓΓΡΑΦΕΣ

09:30-09:35 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Χαιρετισμός εκπροσώπου ΕΔΕ, **Ν. Παπάνα**

Χαιρετισμός Προέδρου Ιατρικού Συλλόγου Καβάλας, **Ξ. Κροκίδης**

09:35-10:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Συντονιστής: **Σ. Παπαντωνίου**

Ταξινόμηση ΣΔ - Διάγνωση ΣΔ και προδιαβήτη. Υπάρχει θέση για την HbA1c;
Σ. Παππάς

Διατροφή. Βασικές οδηγίες για την αντιμετώπιση του διαβήτη και των συννοσηροτήτων του. Αρχές εξατομίκευσης

Χ. Δημοσθενόπουλος

10:30-11:00 ΔΙΑΛΕΞΗ

Διαβητική νευροπάθεια ΑΝΣ

Προεδρείο: **Χ. Μανές**

Ομιλητής: **Ν. Τεντολούρης**

11:00-11:30 ΔΙΑΛΕΞΗ

Διαβητικό πόδι

Προεδρείο: **Χ. Μανές, Θ. Ζεκερίδης**

Ομιλητής: **Ν. Παπάνας**

11:30-12:00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΚΑΦΕΣ

12:00-12:30 ΔΙΑΛΕΞΗ

Σακχαρώδης Διαβήτης τύπου 1 και Σακχαρώδης Διαβήτης MODY: Νεότερα δεδομένα

Προεδρείο: **Σ. Παππάς**

Ομιλήτρια: **Α. Βαζαίου**

12:30-13:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Θεραπεία ΣΔ

Συντονιστής: **Ν. Τεντολούρης**

Έναρξη και εντατικοποίηση ενέσιμης θεραπείας για τον ασθενή με ΣΔ τύπου 2: Ποιες οι επιλογές μας την εποχή της βασικής ινσουλίνης και των αγωνιστών GLP-1;

Ε. Χατζηαγγελάκη

Επιλογές και συνδυασμοί υπογλυκαιμικών δισκίων στη σύγχρονη καθημερινή κλινική πράξη

Ι. Ντούνης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σάββατο 13 Φεβρουαρίου 2016

13:30-14:45 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

*Αντιμετώπιση συννοσηροτήτων στο Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 2:
Νεότερα δεδομένα και οδηγίες*

Συντονίστριες: Π. Παπαδοπούλου, Ε. Χατζηαγγελάκη

Υπέρταση

Ξ. Κροκίδης

Δυσλιπιδαιμία

Ν. Καμπουρίδης

Νεφροπάθεια

Φ. Παπουλίδου

14:45-15:45 ΕΛΑΦΡΥ ΓΕΥΜΑ

15:45-17:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

Προεδρείο: Φ. Λάγρα, Μ. Τιμοσίδης

Συζήτηση περιστατικών υπέρτασης

Ξ. Κροκίδης

Συζήτηση περιστατικών διαβητικής δυσλιπιδαιμίας

Ν. Καμπουρίδης

Συζήτηση περιστατικών νεφροπάθειας

Φ. Παπουλίδου

17:00-17:30 ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (BOEHRINGER INGELHEIM)

Εμπαγλιφλοζίνη, νέος αναστολέας SGLT2. Φαρμακολογικά χαρακτηριστικά & κλινικά δεδομένα για την Εμπαγλιφλοζίνη. Αποτελέσματα της μελέτης EMPA-REG OUTCOME

Προεδρείο: Σ. Παπαντωνίου

Ομιλήτρια: Ε. Χατζηαγγελάκη

17:30-18:30 ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ (NOVARTIS)

Προκλήσεις & θεραπευτικές επιλογές στη διαχείριση του ασθενή με Σακχαρώδη Διαβήτη τύπου 2 στην καθημερινή κλινική πρακτική

Ομιλητής: Ν. Τεντολούρης

18:30-19:00 ΔΟΥΦΟΡΙΚΗ ΔΙΑΛΕΞΗ (ELPEN)

Αλογλιπτίνη. Ο νεότερος DPP4 αναστολέας. Φαρμακοκινητικά χαρακτηριστικά και κλινικά οφέλη

Προεδρείο: Α. Τσάπας

Ομιλητής: Ν. Παπάνας

ΟΜΙΛΗΤΕΣ-ΠΡΟΕΔΡΟΙ-ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- Βαζαίου Α.** Παιδίατρος, MD, PhD, Διευθύντρια ΕΣΥ, Α΄ Παιδιατρική Κλινική, Υπεύθυνη Διαβητολογικού Κέντρου, Νοσοκομείο Παιδών «Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ»
- Δημοσθενόπουλος Χ.** MMedSci.PhDc, Κλινικός Διαιτολόγος - Βιολόγος, Προϊστάμενος Διαιτολογικού Τμήματος, ΓΝΑ «ΛΑΪΚΟ»
- Ζεκερίδης Θ.** Χειρουργός, Διευθυντής ΕΣΥ, Β΄ Χειρουργική Κλινική, ΓΝ Καβάλας
- Καμπουρίδης Ν.** Καρδιολόγος, Επιμελητής Α΄ Καρδιολογικής Κλινικής, ΓΝ Καβάλας
- Κροκίδης Ξ.** Παθολόγος, Δρ Πανεπιστημίου MAINZ Γερμανίας, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Καβάλας
- Λάγρα Φ.** Παθολόγος, Διευθύντρια Β΄ Παθολογικής Κλινικής, ΓΝ Καβάλας
- Μανές Χ.** Παθολόγος με εξειδίκευση στο Διαβήτη, Διευθυντής Παθολογικού Τμήματος & Διαβητολογικού Κέντρου, ΓΝΘ «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ»
- Ντούπης Ι.** Παθολόγος - Διαβητολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών, Υπεύθυνος Παθολογικού Τμήματος & Διαβητολογικού Ιατρείου, Ναυτικό Νοσοκομείο Ναυστάθμου Σαλαμίνας
- Παπαδοπούλου Π.** Παθολόγος, Συντονίστρια - Διευθύντρια Α΄ Παθολογικής Κλινικής, ΓΝ Καβάλας
- Παπάνας Ν.** Αν. Καθηγητής Παθολογίας, Υπεύθυνος Διαβητολογικού Κέντρου, Β΄ Παθολογική Κλινική ΔΠΘ, Παν/μιακό ΓΝ Αλεξανδρούπολης
- Παπαντωνίου Σ.** Παθολόγος με εξειδίκευση στο Διαβήτη και την Ηπατολογία, Υπεύθυνος Διαβητολογικού, Ηπατολογικού και Ιατρείου Διαβητικού Ποδιού, ΓΝ Καβάλας
- Παπουλίδου Φ.** Νεφρολόγος, Διευθύντρια Μονάδας ΣΦΠΚ Νεφρολογικού Τμήματος, ΓΝ Καβάλας
- Παππάς Σ.** Παθολόγος - Διαβητολόγος
- Τεντολούρης Ν.** Αν. Καθηγητής Παθολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Α΄ Προπ. Παθολογική Κλινική & Ειδική Νοσολογία Πανεπιστημίου Αθηνών, Διαβητολογικό Κέντρο, ΓΝΑ «ΛΑΪΚΟ»
- Τιμοσίδης Μ.** Παθολόγος - Διαβητολόγος, π. Διευθυντής ΓΝ Καβάλας
- Τσάπας Α.** Αν. Καθηγητής Παθολογίας - Σακχαρώδη Διαβήτη, ΑΠΘ, Υπεύθυνος Διαβητολογικού Κέντρου Β΄ Παθολογικής Κλινικής ΑΠΘ, Υπεύθυνος Μονάδας Κλινικής Έρευνας & Τεκμηριωμένης Ιατρικής, ΑΠΘ Ειδικός Παθολόγος, Β΄ Παθολογική Κλινική ΑΠΘ, ΓΝΘ «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ»
- Χατζηαγγελάκη Ε.** Αν. Καθηγήτρια Παθολογίας, Β΄ Προπ. Παθολογική Κλινική - Μονάδα Έρευνας Πανεπιστημίου Αθηνών & Διαβητολογικό Κέντρο, Παν/μιακό ΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ»

Η ΝΕΑ ΒΑΣΙΚΗ ΙΝΣΟΥΛΙΝΗ

ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ
ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ
ΑΠΟ 1 ΕΤΟΥΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ:

- με επίτευξη του γλυκαιμικού στόχου^{1,2}
- με μικρότερο κίνδυνο νυχτερινής υπογλυκαιμίας έναντι της ινσουλίνης glargine^{1,2}
- με ευελιξία στο χρόνο χορήγησης, όταν χρειάζεται³

▼ Το φάρμακο αυτό τελεί υπό συμπληρωματική παρακολούθηση. Αυτό θα επιτρέψει τον ταχύ προσδιορισμό νέων πληροφοριών ασφαλείας. Σηψία από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν οποιεσδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες. Βλ. παράγραφο 4.8 για τον τρόπο αναφοράς ανεπιθύμητων ενεργειών στον πλήρη κατάλογο των χαρακτηριστικών του προϊόντος.

Δοσολογία του φαρμακευτικού προϊόντος: Tresiba 100 μονάδες/ml ενέσιμο διάλυμα σε προγεμισμένη σύριγγα τύπου **Ποιστική και ποσότητα ανά δόση:** 1 ml του διαλύματος περιέχει 100 μονάδες insulins degludec (ισοδύναμα με 3,66 ml ινσουλίνης degludec). Μία προγεμισμένη σύριγγα τύπου πέντας περιέχει 100 μονάδες insulins degludec σε 3 ml διαλύματος.

Θεραπευτικές ενδείξεις: Θεραπεία σακχαρώδη διαβήτη σε ενήλικες, εφήβους και παιδιά από την ηλικία του 1 έτους. **Δοσολογία:** Το Tresiba είναι μία βασική ινσουλίνη για υποδόρια χορήγηση από εξειδικευμένους ασθενείς στην ηλικία της ημέρας, κατά προτίμηση την ίδια χρονική στιγμή κάθε ημέρα. Σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1, το Tresiba πρέπει να συνδυάζεται με ινσουλίνες σύντομης δράσης σε συνδυασμένη δοσολογία με στόχο το στόχιαστικό αναμενόμενο γλυκαιμικό αποτέλεσμα.

Αντενδείξεις: Οξεία ανεπάρκεια γλυκεμίας (GLP-1) και γεωμετρική ινσουλίνη. Στο σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1, το Tresiba πρέπει να συνδυάζεται με βραχείας/μεσοβραχίονος δράσης ινσουλίνη για την κάλυψη των αναγκών ινσουλίνης την ώρα του γεύματος. **Τρόπος χορήγησης:** Το Tresiba προορίζεται μόνο για υποδόρια χορήγηση. Ενδείκνυται πλημμελώς. Το Tresiba* μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλικιωμένους ασθενείς σε ασθενείς με νεφρική και ηπατική βλάβη, σε εφήβους και παιδιά από την ηλικία από το 1 έτος. **Ενδείξεις προειδοποίησης και προφυλάξεις κατά τη χορήγηση:** Σε ασθενείς που λαμβάνουν Tresiba* μπορεί να συμβεί υπογλυκαιμία κατά το έτος. **Ενδείξεις προειδοποίησης και προφυλάξεις κατά τη χορήγηση:** Υπογλυκαιμία. Η παροχή ινσουλίνης μεγαλύτερη ή 1 ml προκαλείται από την έγχυση.

από άσκηση μπορεί να οδηγήσουν σε υπέρταση. Η υπέρταση μπορεί να συμβεί ενώ η δόση της νοβιλίνης είναι πολύ χαμηλή σε σχέση με την ανάγκη σε νοβιλίνη. Στο παλιό, θα πρέπει να δίνεται προσοχή ώστε να αντιστοιχιστούν οι δόσεις της νοβιλίνης (είδη σε σχήματα διακεκομής-bolus) με την προέλευση τροφής και οι απαιτικές δραστηριότητες έτσι ώστε να ελαττωθούν οι κίνδυνοι υπέρτασης. Υπερτασική Σε καταστάσεις σοβαρής υπέρτασης, συνιστάται η χορήγηση νοβιλίνης ταχέως δράσης. Η ανεπαρκής δόση ή/και η ανεπαρκής η διάρκεια σε ασθενείς που απαιτούν νοβιλίνη, μπορεί να οδηγήσει σε υπέρταση. Η υπέρταση μπορεί να προκληθεί από την ανεπαρκή χορήγηση φαρμακτικής νοβιλίνης. Η μετατόπιση ενός ασθενή σε άλλο τύπο, όπως η παραγωγή προϊόντος νοβιλίνης, πρέπει να γίνεται υπό ιατρική παρακολούθηση και ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάγκη αλλαγής της δόσης. Συνδυασμός πολλαπλών και φαρμακτικών προϊόντων νοβιλίνης έχουν αναφερθεί περιπτώσεις καρδιακής ανεπάρκειας όταν η πολλαπλή χρησιμοποίησή τους συνδυάσει με νοβιλίνη, ιδίως σε ασθενείς με παρόντες κινδύνους να αναπτύξουν καρδιακή ανεπάρκεια. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χορήγηση πολλαπλών προϊόντων νοβιλίνης. Η υπέρταση μπορεί να προκληθεί εάν ένας ή/και δύο ασθενείς που λαμβάνουν νοβιλίνη, έχουν λάβει ή λαμβάνουν σε ασθενείς πρέπει να παρακολουθούνται να ενδεσμεύσει και συμπτωμάτων καρδιακής ανεπάρκειας, αύξηση βάρους και οίδημα. Η πολλαπλότητα πρέπει να διακρίνεται σε περίπτωση επιδείνωσης των καρδιακών συμπτωμάτων, ιδιαίτερα των οφθαλμών. Η εντατικοποίηση της θεραπείας νοβιλίνης με απότομη βελτίωση του γλυκαιμικού ελέγχου μπορεί να υποστηρίξει με προσωρινή επιδείνωση της διαβητικής αμφιβλοπρεπείας. Αποφυγή οφθαλμών στην ανάγκη. Οι ασθενείς πρέπει να ενημερωθούν ότι πρέπει να ενημερωθούν για την ανάγκη να παρακολουθούνται τα συμπτώματα της υπογλυκαιμίας ή να γίνει αυτό μετά από δύο διαφορετικές περιεκτικότητες των Testra καθώς και σε άλλα προϊόντα νοβιλίνης Σε ασθενείς που πάσχουν

[illegible]

Αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών

Η αναφορά πιθανολογούμενων αντιδράσεων ενεργειών με τη χρήση φάρμακων είναι δικαιοδοσία του φαρμακευτικού προϊόντος είναι σημαντική. Επιπλέον η συνεχή παρακολούθηση της σχέσης σθένους-κινδύνου του φαρμακευτικού προϊόντος, Ζητείται από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν στοχευμένα πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες.

- στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (Μεσοδίας 284, GR-15562 Χολοκράτης, Αθήνα, Τηλ: + 30 21 32040380/337, Φαξ: + 30 210 6549585, Ιστοτόπος <http://www.eof.gr>), ή
- στην Φαρμακευτική Υπηρεσία Υπουργείου Υγείας, CY-1475, www.moh.gov.cy/phs, Fax: + 357 22608649, ή στην Κύπρο.

Βιβλιογραφία:

1. Rodbard HW et al., Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/dme.12303.
2. Bode BW et al., Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/dme.12243.
3. Tresiba® - Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος.

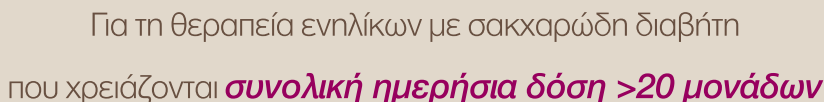

Novo Nordisk Ελλάς Ε.Π.Ε.
Αλ. Παναγούλη 80 & Αγ. Τριάδας 65
153 43 Αγία Παρασκευή
Τηλ: 210 60 71 600
<http://www.novonordisk.gr>
<http://www.novonordisk.com>

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και
Αναφέρετε
ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για
ΟΛΑ τα φάρμακα
Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

TRESIBA®
insulin degludec [rDNA origin] injection

ταχείας δράσης ινσουλίνης¹

Humalog 200 units/ml KwikPen.

[illegible]

JanumetTM
(sitagliptin/metformin, MSD)

JanuviaTM
(sitagliptin, MSD)

ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.

Υπεύθυνος Άδειας Κυκλοφορίας

MSD Α.Φ.Ε.Ε.

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ: Αγ. Δημητρίου 63, 174 56 Άλιμος, Τηλ.: 2109897300

ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ: 9ο χλμ. Θεσ/νίκης - Θέρμης, 570 01 ΠΥΛΑΙΑ,

ΤΗΛ.: 2310 863634, FAX: 2310 863687

www.merck.com

Συνπροώθηση από την εταιρεία:

ΒΙΑΝΕΞ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

LICENSEE/DISTRIBUTOR OF **MERCK SHARP & DOHME**, Division of MERCK & Co., Inc., Whitehouse Station, NJ, USA.

Γραφεία Επιστημονικής Ενημέρωσης

• ΑΘΗΝΑ: Οδός Τατοίου 146 71 Ν. Ερυθραία, Τηλ.: 210 8009111

• E-Mail: mail@bianex.gr • INTERNET: <http://www.bianex.gr>

• ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Ακαδημίου 113, Κάμπος Μακρυγιάννη, Εύοσμος Θεσσαλονίκης, ΤΚ 56224, Τηλ: 2310 861683

• ΠΑΤΡΑ: Μαιζώνος 131, Τηλ.: 2610 221397